

ПАУК КОЈИ ЈЕ СИСАО СРПСКУ КРВ

Страховито ме је мучио један паук који је пио српску крв.
Данима.

Да ова реченица не звучи као увод у познату патетику, која нам је била потребна овом времену, објаснићу то с друге стране – непотребно овом времену.

Спремао сам антологију Крушевачка розета (песници овог града од времена кнеза Лазара до данашњих дана). Књигу Крушевљанина Николе Николића, доктора правних наука који је писао између два рата успем да пронађем од пријатеља Толе из Швајцарске у Националној библиотеци у Женеви. „Не могу ти је узети, али ћеш је добити исфотокопирану.“ И још ми додаје: „На 27 страни уз једну родољубиву песму био је испресован један паук – то је флека која ту стоји већ 65 година. Овде књигу Николе Николића нико није читао, књига није обрзана, додуше шта би Женевљани са српском ћирилицом. Опрости за ову оволику флеку, није се могла избрисати.“

Видим, паук се ушуњао баш у песму родољубивог мотива и исисао јој крв. Кад је то учинио, надуо се и пукао.

Мучило ме стварно да ли га је притисла нека друга придобила књига у раф: можда немачка, француска, енглеска? Како је био једини српски читалац можда га је убио контра отров из српске родољубиве песме.

Како нисам могао да нађем решење одлучио сам да напишем есеј: Паук у српској поезији и нови светски поредак. Јер још нисам потрошио свој национализам. Таква су времена.

29. јануар 2002.

ЦАРЕ, НЕ ОБМАЊУЈ МЕ!

После неколико хладних октобарских дана наступи благост михољског лета . У порти цркве Лазарице изађе огроман свет, изађох и ја.

На Споменик честитом кнезу вере се једно дете уз руку и спушта се као низ тобоган. Заправо, подиже га његова мати.

Мени се учини да се то Царе Лазо игра у порти са дететом. Баш лепо. Али примећујем, кад год дете клизећи низ бронзану руку дође до шаке која држи мач, мати га хитро подиже и враћа натраг.

Да боље видим ту сцену, промених угао, и, наравно, и сенка већ друкчије пада на мач. Пада некако тако као да је Лазар склонио мач да се оно дете у клизању не посече.

Свакако да је то учинила сенка, али то није било тачно, Лазар је то намерно урадио, а преда мном глумио некакву сенку која се ту дешава као природна појава.

Наравно да му је све то било глупо, јер ја сам тачно видео шта се ту дешава.

23.10.2005.

ЗАПЕТА

Седимо под дуњом у мом дворишту Мома и ја. У лепо августовско предвечерје читамо коректуру будуће дечје антологије Расинска дуга. Одједном на сто пада крупна дуња. Тресак је моћан.

Мома кажа: То се јавља чика Макса, и он као просветни радник учествује с нама у раду.

Мој отац Максим, учитељ, засадио је ову дуњу пре двадесетак година, а она га надживела нових двадесет година.

И Мома још наставља: Све што човек створи наставља га, ова биљка чува његов дух.

После мале паузе стависмо дуњу на прозор, Мома је то учинио веома нежно. И поново забуљисмо у коректуру.

Мислим да овде треба запета, рече.

Свакако, кажем ја, уневши је.

Погледам мало боље, запета уопште није била потребна.

Август, 1998.

СЕСТРИНА СМРТ

Сестра је умрла у једној мајској ноћи.

У Србији се тада подижу Ђурђевдански устанци , воли се природа , буде се мајске руже и све њихове љубави.

Ништа значајно за моју сестру, осим што је рођена у једном мајском јутру.

Она је волела своју кућу и своју нерођену децу, волела гнездо које је савијала, да закрпи рукав, ушије дугме, да уштеди који динар за старе дане, стари дани су за сваког будућност.

Ништа значајно за Србију која је била и овог маја сва у белом, од бехара воћака шљива, трешања, крушака...

Ми смо због сестре били у црном.

У црном и због Босне, Херцеговине, Косова, Славоније... и то опет нема везе са мојом сестром.

Такав је био мај 1998, и одиста моја сестра и Србија су само за мене имале везе.

А то стварно није важно.

15.мај 1998.

ЖУЋА, МИЛИЋЕВ ПАС

У Крушевцу се отвара тзв. БИД зона, заправо Закићева улица постаје пешачка зона. Моли ме управница КПЗ

Лидија Ракићевић да јој из Галерије Милића од Мачве позајмим слику Мајка Јевросима, за свечаност отварања.

Сам у Галерији чекам раднике да дођу по слику. На отворена врата одједном улази жуто псето. Погледам, пас покојног Милића. Познајем тог Жућу, једном сам на Звездари, на Здању на седам ветрова помагао да му направимо кућицу.

Да ли је могуће да је прешао пут од Београда до Крушевца тражећи свог господара.

Кад радници дођоше да преузму слику, пас се повуче уз стрпенице на спрат.

Кад радници одоше, обиђох спрат и све просторије. Жуће нигде. Вероватно сам измислио тог пса, рекох себи закључавајући врата.

Тек кад већ кренух улицом, чух га како тужно скичи на горњем спрату.

Наравно, нисам хтео да наседнем на тај штос па да се вратим.

И још да му откључавам врата.

26. јун 2005.

МИШЕВИ И ЉУДИ

Творца миротворног покрета у Крушевцу, проф. др Павла Бубању избацише са петог спрата Дома синдиката где је имао канцеларију после бурних политичких преокрета 5 октобра, и дадоше му једну мемљиву собицу без прозора на трећем спрату.

Професор је ту брижљиво правио свој Музеј мира, зашто је град добио Медаљу мира и звање Весника мира.

Куцао је на једној старој писаћој машини тешкој бар 10 килограма тако да се цела просторија тресла. То је сигурно узнемиравало и мишеве којима је професор брижљиво стављао на белом папиру А/5 црвенкасте грумуљице отрова по угловима.

Кажем му да ћу му поставити важно филозофско питање: Откуд мишеви на трећем спрату?

Мишеви и људи увек иду заједно, одговара професор који управо завршава опсежно дело Мир ће бити дело правде.

Гледам у углове који се беле од папира са отровом и кажем: Доста си чисте хартије потрошио.

Он показује на празне кутије рисева за своју књигу и каже:

- Рачунам да ће бити неких 600 страница. А затим додаје сређујући стање којим је окружен:

- Има ту и за мишеве. Мораш да схватиш да без њих не можемо. Таква су времена.

2002.

ОДЈЕК

Кад дође време за „ велико чишћење“ у соби, углавном бацам старе новине, часописе, изжврљане свеске, плаћене рачуне, чак и по коју сувишну књигу или писмо, или ко зна какве друге излизане папире којима више не знам намену.

Тако се накупи цео цак који изручујем у контејнер.

Ако ме вредноћа држи и следећег дана допунићу га до грла. Под условом да се у међувремену нису појавили комуналци. А да га нису ни комшије препуниле, као што се то десило овог врелог јулског дана. Бацајући други пут свој излизани товар, лепо могу у металној контејнерској утроби да са једног папира прочитам давно написану песму. Разгрнем опет, нова песма. Потпуно добра – шта ти ово бацаш, човече, питам себе! Како и даље налазим „контејнерске песме“ гласно рекох себи: Веома тужно!

И чух одјек својих речи у металној кутији.

Кад сам се усправио схватих да то није био одјек, већ поновљене речи комшије који је у мени видео савременог просјака:

- Веома тужно!

Наравно, комшија не зна о чему се ради, јер је реч о две потпуно различите ситуације.

Одлазећи, уз пут сам сам себи постављао неколико пута питање: јеси ли сигуран да су различите?

20. јул 2005.

СЕСТРЕ

Киша, киша, киша.

Нас дванаесторо се враћамо 19. маја 1998. низ Дрину, били смо у Србињу на данима духовног преображења.

Да ли можемо од оволике кише видети Дрину. Смарагдну, брзу, водовиту. Додуше, толико је нестварна, да и није река. У пределима кроз које пролази лажна је, она је небесница, кроз неке пределе случајно поваља небеску дугу. Не знам зашто она није рајска река.

Кад уз њу видим аветињске муслиманске куће с једне и друге стране, схватам да није реч о Дрини. Опрости Дрино што те помињем. Мислио сам да поменем само ове аветињске куће.

Киша, киша, киша.

Уз једну кућу без крова, без врата и прозора, обавила се једна зелена лоза. Нежно је заменила цео кров, ушуњала се кроз врата и прозоре, направила неколико олучних кругова око стреје, успузала се уз димњак...

Нестварна као њена сестра Дрина.

Киша, киша, киша.

19.5.1998.

ОТАЦ МИТРОФАН

Са оцем Митрофаном сам се први пут срео у Кареји, 1983. на сунчаној тераси. Био је и тада сунчано сед и преплануо. Када сам за 800 година Хиландара објавио Антологију српских песника о овој светињи, здушно ми је помагао. Неспретно је слао факсове, лист по лист, увек прекидајући везу за сваку страницу, уместо да факс пошаље уцело.

Када сам 1998. одржао промоцију те Антологије у самом Хиландару (кажу да је то била прва промоција у Манастиру)

отац Василије рече да ме отац Митрофан поздравио, али он је у Бечу, на операцији, озбиљно је оболео.

И рече да су овде сви монаси Савини следбеници, оном калдрмом доле одјекују сандале свих Хиландараца попут сандала Светог Саве.

Касније се приликом једне посете присетих оца Митрофана са неким блатњавим ципелама како хода оном калдрмом које нимало нису одјекивале. Али како је одмицао, као да се оно блато сјајило и претварало у звездан прах. Тако сам га гледао док је ишао од улазних врата ка цркви.

Кад би могао да прочита ове моје редове верујем да ништа не би признао. А не бих ни ја њему признао сјај на блатњавим ципелама.

А видео сам.

Август 1999.

КУПИНА

Фотографишемо кулу Тодора од Сталаћа новим дигиталним апаратом. Терка и ја. Испод једног нахереног зида примећујем обојен малтер са мрко црвеном бојом. Фрагмент фреске! Терка има асоцијацију о анђелу који држи зделу са воћем. Али ту асоцијацију, из техничких разлога нисмо могли да доснимимо, макар да смо пронашли добар угао. Испразниле нам се батерије! Где баш сад. Разгрнули смо зелену купину још незрелих мада крупних бобица која се надвила над нахереним зидом и – отишли.

Вратили смо се после неколико дана и опет снимали кулу.

На месту где је била наша асоцијација са анђелом и зделом, на наше разочарање, она црвена боја на фрагменту фреске била је још блеђа.

Терка примети, једна жилица купине видно се ушуњала у зделу. И исисавала црвени малтер.

Погледах плод купине: још је био зелен, само је са ове гранчице био зрео.

2008.